

UNIA EUROPEJSKA

M. Jeżak, A. Łucjanek, M. Olech, 2an

Unia Europejska (UE) - to polityczne i gospodarcze ugrupowanie 27 demokratycznych państw (Wielka Brytania opuściła Unię wraz z dniem 31 grudnia 2020 roku) europejskich, którego celem jest utworzenie unii gospodarczej, monetarnej (między innymi strefa euro) i politycznej (wspólne stanowisko na arenie międzynarodowej) oraz wprowadzenie wspólnego obywatelstwa wśród państw zrzeszających (strefa schengen), nie rezygnując przy tym z własnej niepodległości, suwerenności i odrębności narodowej. Powstała **1 listopada 1993 roku** na mocy podpisanego **7 lutego 1992 roku** traktatu z Maastricht.

Państwa kandydujące do UE:

- Serbia
- Czarnogóra
- Kosowo
- Macedonia Północna
- Turcja
- Albania

HISTORIA UE:

II wojna światowa doprowadziła do ogromnych zniszczeń. Jej zakończenie natknęło ówczesnych polityków do utworzenia międzynarodowej organizacji, która miałaby na celu zwiększenie światowego bezpieczeństwa i wyrównania poziomu gospodarczego pomiędzy państwami. W ten sposób w 1952 roku powstała **Europejska Wspólnota Węgla i Stali**. Została ona założona przez sześć krajów: **Niemcy, Francję, Belgię, Włochy, Luksemburg** oraz **Holandię**. W 1958 roku doszło do przekształcenia tej organizacji w **Europejską Wspólnotę Gospodarczą**. W takiej formie funkcjonowała przez 15 lat. Dopiero w 1973 roku dołączyły do niej kolejne państwa: **Wielka Brytania, Irlandia** oraz **Dania**. Ponad dziesięć lat później do struktur weszły **Portugalia, Hiszpania** i **Grecja**.

Kiedy w 1989 roku upadł komunizm, pojawiła się okazja do ukończenia procesu zjednoczenia Europy. W 1993 roku, w ramach **traktatu z Maastricht** powstała **Unia Europejska**. Pierwszymi nowymi członkami Unii zostali **Finlandia, Austria** i **Szwecja**. UE miała na celu mocniej scalić wszystkie państwa Europy, dlatego uruchomiono wspólną walutę - **Euro**. W 2004 roku struktury Unii Europejskiej znacznie się powiększyły bowiem miało wtedy miejsce przyjęcie największej ilości państw na raz w całej historii zjednoczonej Europy. Wówczas też do grona europejskiej wspólnoty dołączyła **Polska**. Obok niej były **Węgry, Malta, Cypr, Łotwa, Litwa, Estonia** i **Czechy**. W 2007 roku miało miejsce kolejne rozszerzenie o **Rumunię** i **Bułgarię**, a w 2013 o **Chorwację**. W 2020 roku z UE wystąpiła jednak **Wielka Brytania**.

TRAKTATY:

TRAKTAT USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ ENERGII ATOMOWEJ:

Jest najstarszym tego typu aktem prawnym wciąż obowiązującym w Unii Europejskiej - **1957 rok**. Jego przyjęcie ułatwiło prowadzenie badań w dziedzinie atomistyki, ustanawiało bowiem jednolite normy bezpieczeństwa i uniemożliwiło prawnie wykorzystywanie cywilnych obiektów energetyki jądrowej do celów militarnych. Udało się dzięki niemu między innymi poprawić poziom bezpieczeństwa w elektrowniach atomowych.

TRAKTAT O PRZYSTĄPIENIU PAŃSTW DO WSPÓLNOT EUROPEJSKICH / UE:

Traktaty akcesyjne określają warunki członkostwa w Unii Europejskiej przez poszczególne państwa. Traktat tego rodzaju jest zawierany za zgodą Parlamentu Europejskiego i ratyfikowany przez państwo, którego on dotyczy, oraz przez pozostałe państwa członkowskie Unii. Traktat akcesyjny podpisany będący podstawą przystąpienia Polski i dziewięciu innych państw do Unii Europejskiej został podpisany **16 kwietnia 2003 roku w Atenach** i wszedł w życie **1 maja 2004 roku**.

TRAKTAT O UNII EUROPEJSKIEJ:

Wszedł w życie **1 listopada 1993 roku**. Na jego mocy dokonano istotnych reform w takich wymiarach jak:

- **gospodarczym** - umocniono spójność gospodarczą i społeczną, utworzono unię gospodarczą i walutową oraz zaplanowano wprowadzenie wspólnej waluty - euro.
- **polityki wewnętrznej** - określono kryteria, które powinno spełniać państwo ubiegające się o status członka Unii Europejskiej, ustanowiono obywatelstwo Unii Europejskiej, wzmocniono ochronę interesów obywateli krajów członkowskich.
- **polityki zagranicznej** - potwierdzono tożsamość Unii Europejskiej na arenie międzynarodowej. Obecnie definiuje się ją jako organizację o charakterze ponadnarodowym, która nie ma żadnego odpowiednika na całym świecie. Może utrzymywać stosunki dyplomatyczne i politykę zagraniczną.

Traktat ten wskazuje filary funkcjonowania:

- **I filar** - Wspólnota Europejska, unia gospodarcza realizująca działania dotychczasowych instytucji - Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, "Euroatom"
- **II filar** - wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa
- **III filar** - współpraca polityczna i sądowa w sprawach karnych

TRAKTAT O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ:

Formalnie obowiązuje od **2009 roku**, kiedy wszedł w życie traktat lizboński, który stanowi zaktualizowaną i dostosowaną do nowych realiów wersję wcześniejszych aktów prawnych. Na mocy tego traktatu Unię Europejską przekształcono w jednolitą organizację o charakterze ponadnarodowym. Przejęła ona uprawnienia zlikwidowanej Wspólnoty Europejskiej. Określa on:

- kompetencje i politykę wewnętrzną Unii Europejskiej
- obywatelską Unię Europejską wraz z zasadami niedyskryminacji
- kwestie związane z zawieraniem umów międzynarodowych przez państwa członkowskie oraz posiadania przez nie terytoriów zamorskich
- działania zewnętrzne Unii Europejskiej oraz zasady funkcjonowania jej instytucji i gospodarowanie zasobami finansowymi

ZASADY OKREŚLAJĄCE FUNKCJONOWANIE:

ZASADA RÓWNOŚCI	Nakłada na państwa członkowskie oraz instytucje europejskie zakaz dyskryminacji państw i odmiennego traktowania podmiotów pochodzących z różnych krajów, lecz znajdujących się w takiej samej lub podobnej sytuacji.
ZASADA POMOCNICZOŚCI	Na szczeblu wspólnotowym powinny być podejmowane tylko te działania, których przeniesienie na wyższy szczebel oznacza większą skuteczność i efektywność niż w przypadku, gdyby prowadzenie stosownych akcji pozostawić w wyłącznej kompetencji rządów poszczególnych państw członkowskich. Subsydiarność – w kontekście Unii Europejskiej – odnosi się więc do podziału zadań między instytucjami Unii Europejskiej a administracjami rządowymi.
ZASADA SOLIDARNOŚCI	Zasada solidarności państw członkowskich, nazywana też zasadą lojalnej współpracy, należy do tych nielicznych zasad ogólnych prawa wspólnotowego, które zapisano w traktatach. Państwa członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z Traktatów, ponadto podejmują wszelkie środki ogólne oraz szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii oraz ułatwiają wypełnianie przez Unię jej zadań i powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii.
ZASADA POSZANOWANIA RÓWNOŚCI I TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ PAŃSTW CZŁONKOWSKICH	Ogranicza kompetencje Unii i podkreśla równość wobec traktatów, autonomię i odrębność wszystkich państw członkowskich, a także konieczność poszanowaniem ich suwerennych kompetencji. Stanowi gwarancję zachowania tożsamości narodowej mieszkańców danego kraju.
ZASADA PIERWSZEŃSTWA PRAWA WSPÓLNOTOWEGO	Prawo wspólnotowe jest ważniejsze od prawa krajowego poszczególnych państw członkowskich. W konsekwencji państwa Unii Europejskiej nie mogą stosować przepisu prawa krajowego, niezgodnego z prawem krajowym. Dlatego zasada ta stosuje się do wszystkich wiążących aktów wspólnotowych niezależnie od tego, czy zaliczają się do prawa pierwotnego (wynikające z traktatów) czy do prawa wtórnego (wynika z zasad i celów wyznaczonych w traktatach).

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ:

W DZIEDZINIE PAŃSTWA I OBYWATELI:

- poprawa poziomu życia i spadek bezrobocia
- zwiększenie poziomu tolerancji i otwarcia społeczeństwa na inne kultury i religie
- dzięki uczestnictwie w strefie Schengen - swobodne przemieszczanie się między krajami
- wzrost znaczenia Polski na arenie międzynarodowej
- ogólny impuls rozwoju gospodarczego, poprawy konkurencyjności polskich produktów itp
- przyjęcie unijnych standardów m.in. w zakresie bezpieczeństwa, ochrony środowiska itp., co pozytywnie wpływa na jakość życia

W DZIEDZINIE KULTURY I NAUKI:

- możliwość nauki na zagranicznych uniwersytetach/szkołach
- udział w międzynarodowych wymianach
- kształcenie języków obcych
- rozwijanie się kultury poprzez integrację państw członkowskich
- więcej możliwości dofinansowania uczniów i studentów np. stypendia, pożyczki dla przedsiębiorczych studentów, pieniądze na ich badania naukowe itp.

W DZIEDZINIE PRZEMYSŁU I PRACY:

- ułatwienia dotyczące podejmowania pracy we wszystkich państwach Unii Europejskiej
- poprawa standardów zatrudnienia
- zintegrowanie rynków kapitałowych Unii zniknięcie ryzyka kursowego, gdy wprowadzone zostanie euro oraz obniżka transferów bankowych
- napływ nowych technologii oraz unowocześnienie metod gospodarowania i zarządzania gospodarką
- przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego jako skutek pomocy finansowej Unii
- wzrost obrotów handlowych z krajami Unii przez przedsiębiorstwa produkujące artykuły wysokiej jakości
- swobodny przepływ towarów i kapitału

W DZIEDZINIE ROLNICTWA I PRZEDSIĘBIORCÓW:

- dostęp do jednolitego europejskiego rynku zbytu
- możliwość korzystania z dofinansowań unijnych na inwestycje
- brak barier celnych w handlu z państwami Unii Europejskiej
- łatwiejszy dostęp do technologii zachodniej
- popularyzacja zdrowej, ekologicznej żywności z Polski i jej eksport
- możliwość większej ilości zbytu i przetwórstwa produktów w kraju (nowoczesna technologia z państw Unii) bądź za granicą

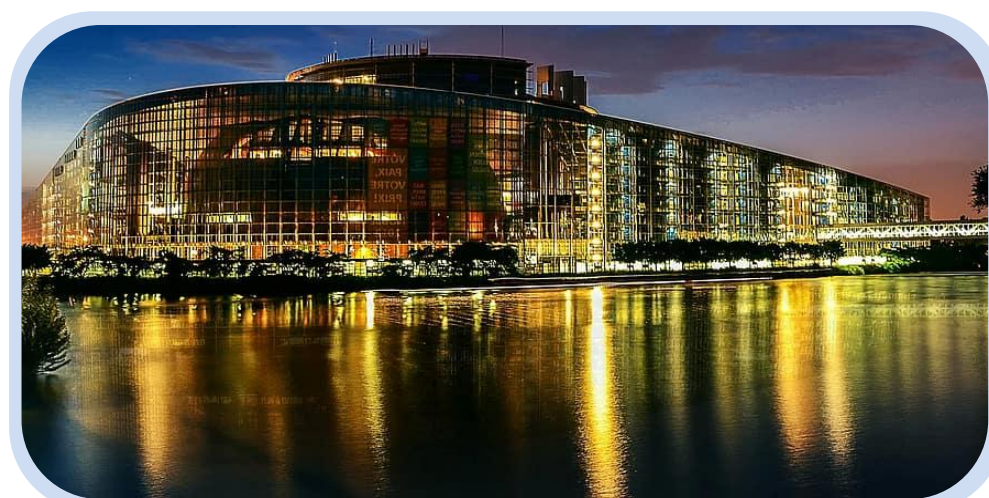

WADY WYNIKAJĄCE Z CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ:

- straty finansowe związane z wprowadzaniem praw europejskich, sprostaniu normom unijnym, podwyżka cen żywności, nieruchomości i usług, upadek polskich przedsiębiorstw na skutek zbyt silnej konkurencji, możliwość utraty części rynku krajowego z uwagi na wzrost konkurencji ze strony producentów Unii Europejskiej
- wzmożenie procesu jakim jest globalizacja - zacieranie różnic kulturowych
- nadmiernie ograniczona suwerenność, ingerencja w sprawy Polski, rządy Brukseli, presja unijna
- brak równości Polski z innymi krajami unijnymi, dominacja Niemiec i Francji, słaba pozycja Polski
- zaostrzenie przepisów dotyczących ochrony środowiska, zbyt duże wymogi w tym zakresie

- poczucie zatracenia narodowości polskiej i suwerenności państwa,
- przyspieszenie zjawisk globalizacyjnych,
- napływ zagranicznych towarów i usług, które mogą wypierać firmy rodzime,
- konieczność dopasowywania wielu kwestii do ustaleń unijnych, nawet jeśli nie są one dostosowane do polskich warunków życia (które jednak różni się od państw Europy Zachodniej),
- emigracja ludności pomiędzy krajami członkowskimi
- ograniczenie niezależności państwowej

INSTYTUCJE UE:

Parlament Europejski - (Składa się z 705 eurodeputowanych) europosłowie nie reprezentują ani państw, w których zostali wybrani, ani partii, do których należą, ale społeczeństwo całej UE. W PE funkcjonują frakcje zrzeszające posłów zgodnie z ich przynależnością polityczną. PE jest organem prawodawczym UE - wspólnie z RUE uchwała akty prawa wspólnotowego i budżet UE, których projekty przedstawia KE. Nie posiada jednak inicjatywy legislacyjnej. PE pełni **funkcje kontrolne i kreacyjne**, np.w stosunku do KE.

Rada Europejska - obrady RE odbywają się cztery razy do roku w Brukseli. Większość decyzji podejmowana jest w drodze konsensusu. Posiedzenia zwołuje Przewodniczący RE, wybierany przez członków Rady na 2,5. RE to organ, w którym jest realizowane współpraca polityczna na najwyższym szczeblu. Rada określa kierunki rozwoju i priorytety UE oraz kształtuje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. Przewodniczący RE reprezentuje UE na zewnątrz.

Komisja Europejska - na czele tego organu stoi Przewodniczący KE, który wyznacza kierunki pracy Komisji. Każdy z **27 komisarzy** jest odpowiedzialny za określony obszar aktywności UE. Komisja Europejska jest jedyną instytucją UE, której przysługuje prawo inicjatywy prawodawczej, co oznacza, że pełni ona funkcję legislacyjną. KE realizuje również kompetencje nadzorcze i kontrolne. Zarządza polityką UE i reprezentuje ją na arenie międzynarodowej. Siedziba KE znajduje się w Brukseli.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej - sędziowie i rzecznicy generalni powoływani są przez rządy państw UE na **6-letnią kadencję**. Wyłaniają oni spośród siebie prezesa Trybunału. Do każdej sprawy przydzielani są sędzia i rzecznik generalny. Trybunał Sprawiedliwości ustala jednolitą wykładnię **prawa unijnego** na całym obszarze UE oraz kontroluje jego przestrzeganie przez państwa członkowskie i instytucje UE. Rozstrzyga także spory prawne między rządami państw Unii a jej organami.

Rada Unii Europejskiej - RUE obraduje w **10 różnych składach**, zależnie od omawianego obszaru polityki UE. Posiedzeniom przewodniczy minister z państwa, które sprawuje prezydenturę UE. **Prezydentura trwa pół roku i ma charakter rotacyjny**. RUE wspólnie z PE uchwała akty prawa europejskiego i budżet UE, realizując funkcję legislacyjną, jednak podobnie jak PE nie posiada inicjatywy ustawodawczej. Koordynuje politykę państw UE oraz podpisuje umowy między UE a innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi.

DZIEŃ EUROPY:

Dzień Europy – święto europejskich państw, które obchodzone jest 5 lub 9 maja. W krajach, które są członkami Rady Europy, a nie są członkami Unii Europejskiej, preferowane jest obchodzenie Dnia Europy 5 maja, natomiast w państwach Unii Europejskiej obchodzi się go oficjalnie 9 maja.

JAK JEST OBCHODZONY?

Aby uczcić Dzień Europy, na początku maja instytucje europejskie organizują **Dzień Otwartych Drzwi** dla zwiedzających w **Brukseli** i w **Strasburgu**. Lokalne przedstawicielstwa UE w Europie i na całym świecie organizują szereg wydarzeń, w których wziąć udział mogą wszyscy zainteresowani. Każdego roku tysiące osób uczestniczy w debatach, koncertach, wizytach grupowych i innych wydarzeniach organizowanych w ramach obchodów Dnia Europy oraz w działaniach mających na celu informowanie społeczeństwa o UE.

DLACZEGO 9 MAJA?

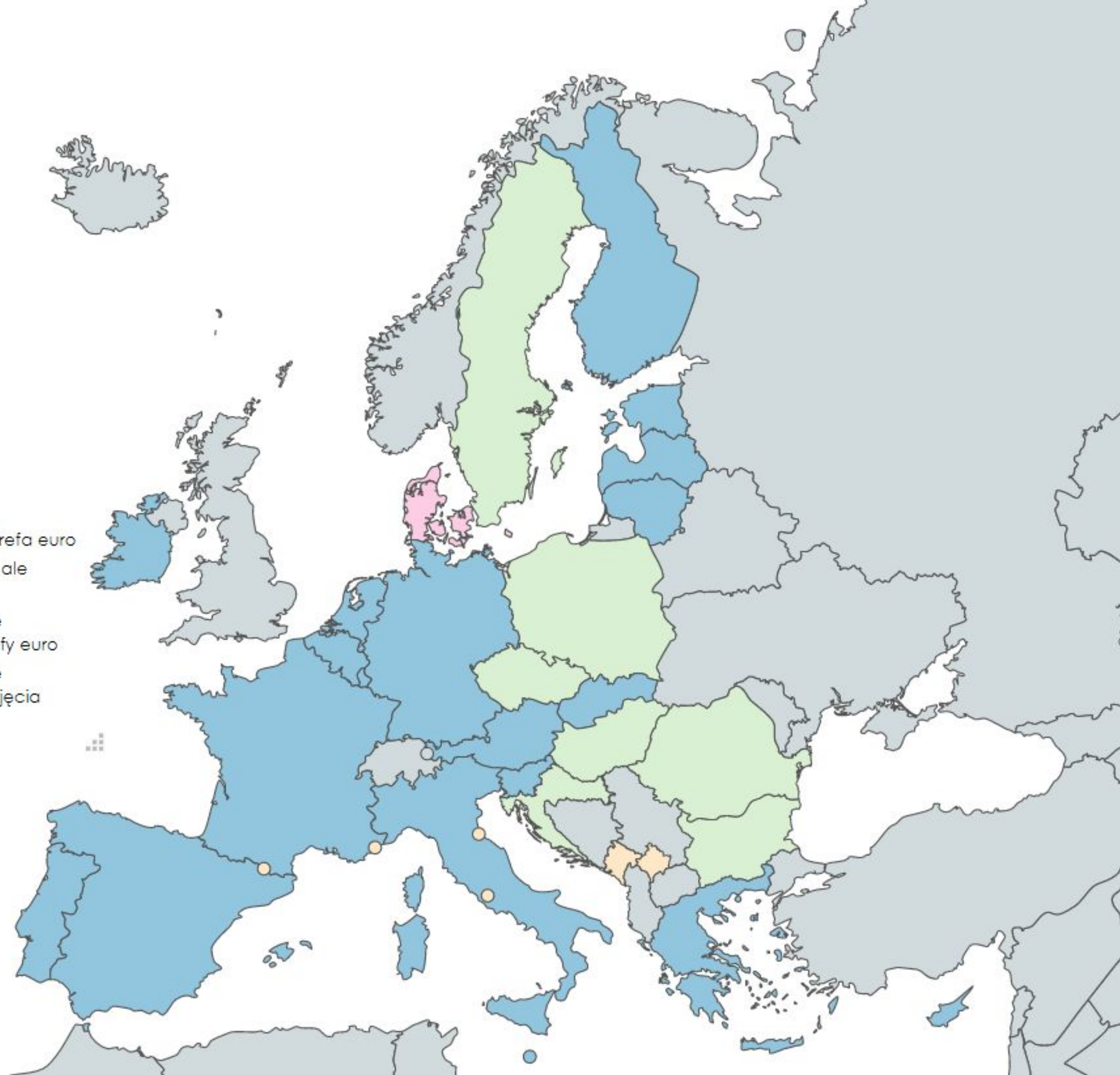
Dzień Europy (9 maja) jest dniem, w którym co roku świętujemy pokój i jedność w Europie. 9 maja przypada rocznica podpisania historycznej Deklaracji Schumana. W swoim przemówieniu wygłoszonym w **Paryżu w 1950 r. Robert Schuman** (ówczesny francuski minister spraw zagranicznych) zaproponował nową formę współpracy politycznej w Europie, która uniemożliwiłaby wybuch nowej wojny. Jego pomysł polegał na utworzeniu ponadnarodowej instytucji europejskiej sprawującej zarząd nad całą produkcją węgla i stali. Traktat powołujący do życia tę instytucję podpisano już rok później. Plan Schumana uważa się za załóżek tego, czym dzisiaj jest Unia Europejska.

STREFA EURO:

Euro jest oficjalną walutą w **19 z 27 państw członkowskich UE**. Zostało wprowadzone w 2002 r. po trwającym ponad 40 lat okresie przygotowań. **Europejski Bank Centralny i Komisja Europejska** są odpowiedzialne za utrzymywanie jego wartości i stabilności oraz za ustanowienie kryteriów, jakie kraje UE muszą spełnić, aby móc przystąpić do strefy euro.

- należące do UE + strefa euro
- nienależące do UE, ale używające euro
- należące do UE, ale nienależące do strefy euro
- należące do UE, ale zrezygnowały z przyjęcia euro

STREFA SCHENGEN:

Strefa Schengen - jest to obszar, gdzie zniesiona została kontrola graniczna na granicach wewnętrznych oraz wprowadzone zostały jednolite zasady co do kontroli granic zewnętrznych (czyli ochrony granicznej, wydawania wiz, multilateralnej współpracy w sprawach policyjnych i sądowych). **Strefa z Schengen powstała na mocy Układu z Schengen z 14 czerwca 1985 roku zawartego między Belgią, Francją, Holandią, Luksemburgiem i Niemcami.** Układ zakładał stopniowe znoszenie kontroli na wspólnych granicach, które miało doprowadzić do zapewnienia swobody przepływu osób na obszarze państw- sygnatariuszy, czyli Strefy Schengen. Do głównych zadań strefy można zaliczyć:

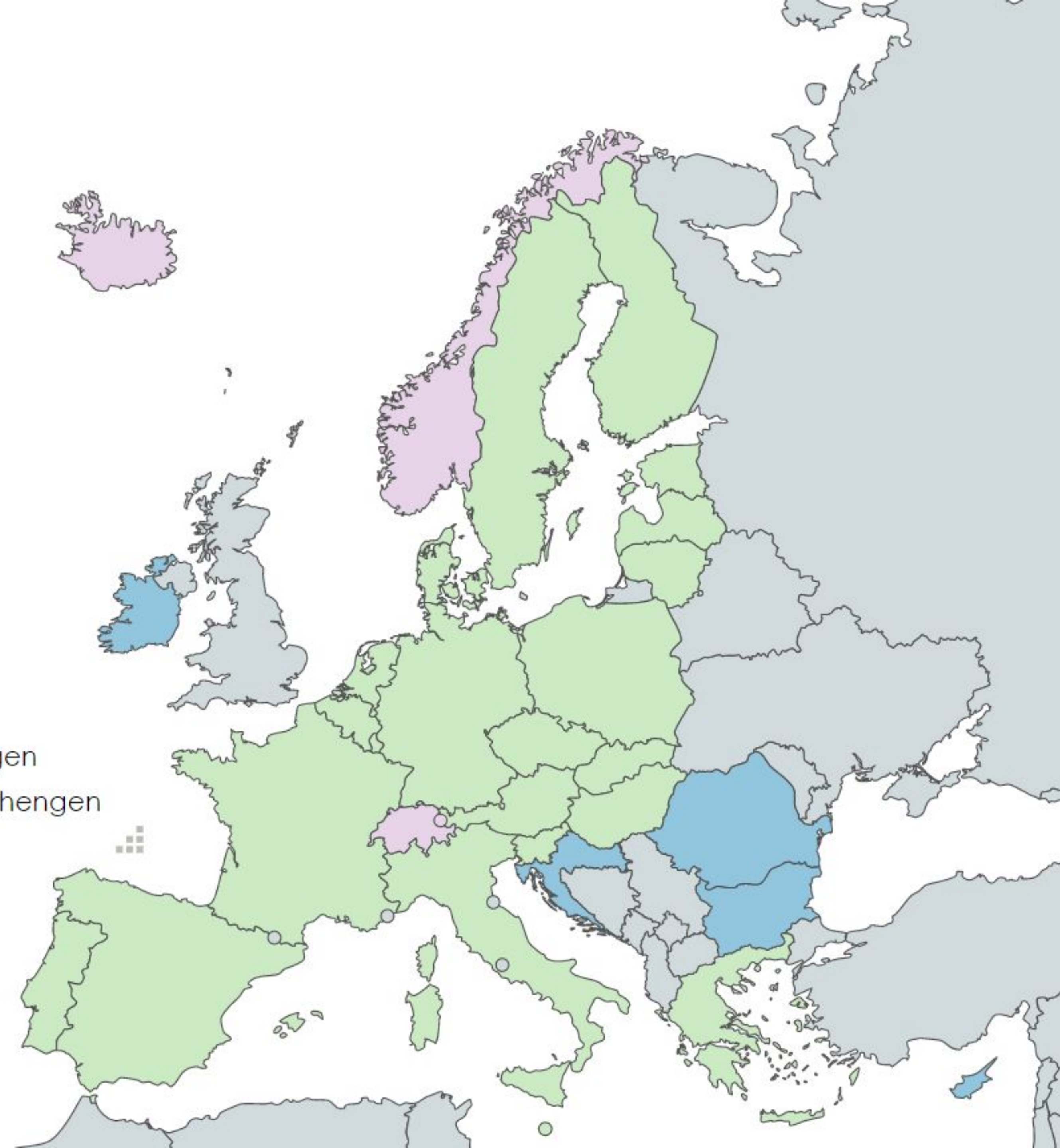
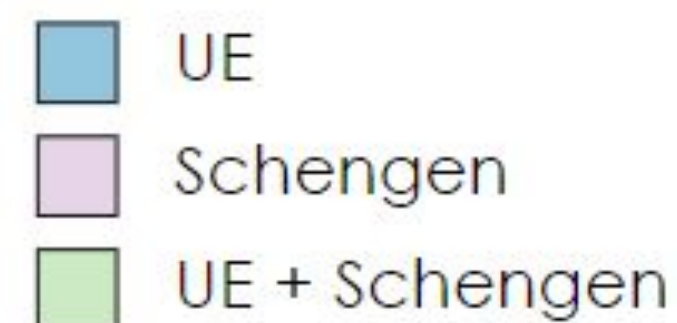
- przeciwdziałanie nielegalnej imigracji i przemytowi
- wzajemna współpraca pomiędzy służbami policyjnymi, sądowymi, karnymi
- ochrona granic

Warunki przystąpienia do strefy Schengen:

- Państwo musi wykazać, że jest w stanie wziąć na siebie odpowiedzialność za kontrolowanie zewnętrznej granicy strefy Schengen w imieniu innych państw również należących do tej strefy
- Państwo musi stosować określone przepisy Schengen, takie jak zasady dotyczące kontroli granicznej na lądzie, morzu i w powietrzu, wydawania wiz, współpracy policyjnej i ochrony danych osobowych
- Państwo musi podjąć skuteczną współpracę z innymi państwami Schengen w celu utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa po zniesieniu kontroli na granicach wewnętrznych;
- Państwo musi ustanowić połączenie z systemem informacyjnym Schengen (SIS) oraz wizowym systemem informacyjnym (VIS) oraz wykorzystywać oba te systemy

Państwa kandydujące:

- Rumunia
- Bułgaria
- Chorwacja
- Cypr

CIEKAWOSTKI:

- Mottem Unii Europejskiej jest „**Jedność w Różnorodności**”. Przesłanie tego hasła jest takie, że poprzez UE Europejczycy są zjednoczeni w wysiłkach na rzecz pokoju i dobrobytu oraz że mnogość kultur, tradycji i języków w Europie jest jej ważnym atutem.
- Euro jest oficjalną walutą również w krajach znajdujących się poza UE. Do krajów niebędących w Unii Europejskiej, a używających euro jako oficjalnego środka płatniczego należą: **Kosowo, Czarnogóra, Andora, Monako, Watykan i San Marino**.
- Flaga europejska jest symbolem nie tylko Unii Europejskiej, ale również **jedności i tożsamości** Europy w szerszym znaczeniu. Krąg złotych gwiazd reprezentuje **solidarność i harmonię między narodami Europy**.
- Poza Europą terytoria należące do Unii znajdują się w: **Azji (Cypr), Ameryce Północnej (m.in. Martynika), Ameryce Południowej (Gujana Francuska)**, a także w **Afryce (np. Ceuta, Reunion)**.
- „**Oda do radości**” powstała w **listopadzie 1785 r.** Ostateczna wersja autorska pochodzi z 1803 roku. Odę napisał Friedrich Schiller, na polski język przełożył Konstanty Ildefons Gałczyński. Została rozstawiona, gdy Ludwig van Beethoven wykorzystał ją w finale słynnej IX Symfonii. **W 1972 roku została przyjęta jako hymn Unii Europejskiej.**
- Maszty przed Parlamentem Europejskim w Strasburgu, na których zawisły flagi nowych krajów członkowskich, zostały wykonane w Stoczni Gdańskiej

DZIĘKUJEMY

